

SESTAIS KONGRESS

LET NIKA

IELŪGUMS UN PROGRAMMA

LETONIKA

A. god. / Ļ. cien. _____

Laipni lūdzam Jūs pagodināt ar savu klātbūtni
LETONIKAS VI kongresu,
kas veltīts Aspazijas un Raiņa 150 gadu jubilejai,
2015. gada 10.–11. septembrī Rīgā un Jūrmalā

**LETONIKAS VI KONGRESA
P R O G R A M M A**

SATURA RĀDĪTĀJS

Letonikas VI kongresa programma

Kongresa plenārsēde un izbraukuma sēde 10. septembrī 3

Letonikas VI kongresa sekciju programmas

Projekts Nr. 1. Latvijas simts gadi: integratīvs skatījums uz vēsturi,
valodu un kultūru (starptautiskajā kontekstā) 5

Projekts Nr. 2. Latvijas vēsture: kultūrvēsturiskā vide un
sociālpolitiskās norises Baltijas jūras reģiona
kontekstā.....7

Projekts Nr. 3. Latviešu valodas pētījumi 21. gadsimta zinātnes
kontekstā..... 10

Projekts Nr. 4. Kultūra un identitātes Latvijā: mantojums un
mūsdienu prakse 15

Projekts Nr. 5. Latvijas arhitektūras un mākslas mantojuma
identifikācija un aktualizācija 22

Projekts Nr. 6. Vērtību aspekti Letonikā..... 25

LETONIKAS VI KONGRESA PLENĀRSĒDES PROGRAMMA

10. septembrī

Norises vieta: Latvijas Zinātņu akadēmijas Portretu zāle, Akadēmijas
laukums 1, III stāvs, Rīga

10:00–13:00 Kongresa atklāšana

Uzrunas

Ojārs Spārītis, Latvijas Zinātņu akadēmijas prezidents
Gatis Truksnis, Jūrmalas pilsētas domes priekšsēdētājs
Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijas
sieviešu kora "Balta" muzikāls sveiciens (dirigente
Māra Marnauza)

Dokumentāli filmu kadri: Rainis un Aspazija

Ziņojumi*

1. Raiņa "personas kods" 21. gadsimta zīmē. **Gundega
Grīnuma**
2. Latviskums un Latvijas valstiskuma ideja Raiņa
lugās. **Viktors Hausmanis**
3. Raiņa mazzināmākie un nenovērtētie darbi Latvijas
labā. **Jānis Stradiņš**
4. Aspazija – literāte un sabiedriska darbiniece.
Ausma Cimdiņa
5. Rainis un Nobela prēmija. **Arno Jundze**
6. Rainis un Stučka: attiecību fenomens. **Valdis
Rūmnieks**

13:00–14:00 Pārtraukums

Humanitāro un sociālo zinātņu publikāciju apmaiņas un
izplatīšanas galds

14:00–14:30 Pārbrauciens no Rīgas uz Jūrmalu ar autobusiem

(tikai reģistrētie dalībnieki un lūgtie viesi)**

---

* Kongresa plenārsēdes un izbraukuma sēdes ziņojumi tiks publicēti LZA Vēstu speciālizlaidumā.

** Lūdzam pieteikties savlaicīgi, dalības masa 12 EUR (no 1. septembra – 18 EUR), rakstot uz e-pastu bspc@lza.lv vai zvanot – 67227555.

- 14:30–16:30** Raiņa un Aspazijas vietas Jūrmalā (Raiņa un Aspazijas vasarnīca, Aspazijas māja, Lautās priedes). **Astrīda Cīrule**
- 17:00–18:00** Kongresa izbraukuma sēde Jūrmalas pilsētas muzejā, Tirgoņu ielā 29, Majoros
- Jūrmalas pilsētas domes priekšsēdētāja vietnieces **Ritas Sproģes** uzruna
  - No tautas par nāciju: Aspazijas un Raiņa daiļrade. **Dagmāra Beitnere-Le Galla**
  - Aspazija un Rainis – laimes formulas meklējumi. **Ināra Andžāne**
- 18:00–18:15** Jūrmalas mūzikas vidusskolas kokļu kvarteta koncerts (vadītāja Kristīne Ojala)
- 18:15–20:00** Saviesīgs vakars par godu Letonikas VI kongresa atklāšanai
- 20:00–20:30** Atceļš uz Rīgu

7. septembrī plkst. 16:00 Latvijas Universitātes Akadēmiskajā bibliotēkā, Rūpniecības ielā 10, Rīgā, notiks Latvijas Zinātņu akadēmijas goda doktora Nikolaja (Niko) Džavahašvili grāmatas “Ieskats Gruzijas un Baltijas tautu attiecību vēsturē” atvēršanas svētki.

Letonikas VI kongresa sekciju sēdes notiek paralēli cita citai:

Rīgā – 11. septembrī (sk. programmas 5.–16., 22.–31. lpp.);
Liepājā – 15. un 16. septembrī (sk. programmas 16.–21. lpp.).

LETONIKAS VI KONGRESA SEKCIJU PROGRAMMAS

Projekts Nr. 1.

Latvijas simts gadi: integratīvs skatījums uz vēsturi, valodu un kultūru
(starptautiskajā kontekstā)

NEPĀRTRAUKTĪBAS DOKTRĪNA LATVIJAS VĒSTURES KONTEKSTĀ

Sekciju vada: Tālavš Jundzis

Norises vieta: Latvijas Zinātņu akadēmijas Senāta zāle, Akadēmijas
laukums 1, II stāvs, Rīga

Norises laiks: 11. septembris plkst. 10:00–15:00

10:00–12:45 PIRMĀ SESIJA

Tālavš Jundzis. *Sekcijas atklāšana un teorētiskās
pamatnostādnes*

Edmunds Broks. *Valstu atbildība starptautisko
pārkāpumu gadījumā*

Kārlis Kangeris. *Latvijas tiesiskās nepārtrauktības
jautājums vācu okupācijas laikā*

Jānis Pleps. *Latvijas Centrālās padomes prakses nozīme
Satversmes interpretācijā*

Zigmārs Turčinskis. *Bruņotā pretošanās nacistiskajam un
padomju režīmam*

Antonijs Zunda. *Baltijas jautājums un Rietumvalstis
(20. gs. 80. gadi – 1991. gads)*

Ainārs Lerhis. *Latvijas tiesiskās nepārtrauktības aspekti
LR ārlietu dienesta darbībā*

12:45–13:15 Pārtraukums

13:15–15:00 OTRĀ SESIJA

Eduards Bruno Deksnis. *Mēģinājumi izveidot Latvijas pagaidu valdību trimdā*

Kristīne Beķere. *Kādai jābūt atjaunotajai Latvijai? Viedokļi par Latvijas valsts atjaunošanu trimdā*

Gunārs Kusiņš. *Satversmei atbilstoša Ministru kabineta darbības atjaunošana 1993. gadā*

Jānis Lazdiņš. *Tiesu varas kontinuitāte Latvijas Republikā. Priekšnoteikumi un nepieciešamība*

Artūrs Kučs. *Latvijas nepārtrauktības doktrīnas atspoguļojums starptautisko cilvēktiesību institūciju nolēmumos*

Tālav Jundzis. *Nepārtrauktības doktrīna sarunās par Krievijas karaspēka izvešanu no Latvijas 1992–1994*

Laika reglaments: referāti – 15 minūtes, katras sesijas nobeigumā
1 stunda–1 stunda 15 minūtes diskusijai.

Projekts Nr. 2.

Latvijas vēsture: kultūrvēsturiskā vide un sociālpolitiskās norises Baltijas jūras reģiona kontekstā

LATVIJAS KULTŪRVĒSTURISKAIS MANTOJUMS – VIDE, ETNISKIE UN SOCIĀLPOLITISKIE PROCESI STARPDISCIPLINĀRĀ DISKURSĀ

Sekciju vada: Antonija Vilcāne

Norises vieta: Kalpaka bulvāris 4, Rīga

Norises laiks: 11. septembris plkst. 10:00–16:00

10:00–10:05 Uzruna

10:05–10:25 Muntis Auns. *Kurzemes literatūras un mākslas biedrības darbība Johana Frīdriha fon Rekes laikā (1827–1846)*

10:25–10:45 Guntis Zemītis. *Kurzemes literatūras un mākslas biedrības devums Latvijas aizvēstures pētniecībā*

10:45–11:05 Guntis Gerhards. *Vides ietekme uz iedzīvotāju dzīves kvalitāti tagadējā Latvijas teritorijā 17.–18. gadsimtā*

11:05–11:25 Margarita Barzdeviča. *Laikapstākļu novērojumi Rīgā 18. gs. sākumā pēc Eberharda Tolksa dienasgrāmatas*

11:25–11:45 Viktorija Bebre. *Amatniecība un pilsētvide viduslaiku Rīgā*

11:45–12:05 Dagnija Svarāne. *Daugavas ielejas viduslaiku akmens lejamveidnes*

12:05–13:00 Pusdienas

13:00–13:20 Roberts Spirģis. *Lībiešu apaļie piekariņi un to simbolika*

13:20–13:40 Māris Zunde. *Par Āraišu ezerpils precizēto datējumu*

13:40–14:00 Normunds Jērums. *Tērvetes pilskalna apbūve 11.–13. gs.*

14:00–14:20 Rūdolfs Brūzis. *Tuvciņas ieroču butaforijas Latvijā 14.–16. gs.*

- 14:20–14:40 Anete Karlsonē.** *Rakstītie avoti par krāsaugu lietojuma tradīciju Latvijas teritorijā. 19. gs. beigās – 1944. gads*
- 14:40–15:00 Aija Jansone.** *Ģ. Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzeja pērles – 19. gs. beigu – 20. gs. sākuma Zemgales vēveru grāmatas*
- 15:00–15:20 Vineta Vilcāne.** *Mājturības kultūra Latvijā: Kaucminde mājturības semināra piemērs*
- 15:20–16:00 Diskusija**

SOCIĀLPOLITISKĀS NORISES LATVIJĀ 19.–20. GADSIMTĀ

Sekciju vada: Edvīns Evarts

Norises vieta: Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultāte,
506. auditorija, Aspazijas bulvāris 5, Rīga

Norises laiks: 11. septembris plkst. 10:00–15:00

10:00–10:05 Uzruna

10:05–10:25 Juris Pavlovičs. *19. gadsimta Latvijas ikdienas dzīve angļu ceļotāju skatījumā*

10:25–10:45 Anita Čerpinska. *Raņķu dzimta Rīgas 19. gadsimta vēstures kontekstā*

10:45–11:05 Jānis Bērziņš. *Latvijas pašvaldības reformas problēma 1905.–1907. gada demokrātiskās revolūcijas laikā*

11:05–11:25 Līga Lapa. *Politiskās prāvas Latvijā. 1905–1917*

11:25–11:45 Inna Gīle. *Latviešu vēlēšanu saraksts 1909. gada Rīgas pilsētas domes vēlēšanās*

11:45–12:05 Uldis Krēsliņš. *Politisko lēmumu virzīšanas mehānismi “sabiedrības gribas” izteikšanai: Latvijas pieredze 20. gadsimta sākumā*

12:05–13:00 Pusdienas

13:00–13:20 Edvīns Evarts. *Daži kultūras dzīves aspekti vācu okupācijas periodā 1941.–1945. gadā*

13:20–13:40 Arturs Žvinklis, Dzintars Ērglis. *Latvijas Komunistiskās partijas statistika kā vēstures avots (1953–1959)*

13:40–14:00 Ineta Lipša. *Laulība Padomju Latvijā: dzimtes aspekti (20. gs. 40.–80. gadi)*

14:00–14:20 Ilze Boldāne-Zeļenkova. *Ieviestās tradīcijas: svētku kalendārs un ģimenes godi Padomju Latvijā*

14:20–15:00 Diskusija

Projekts Nr. 3.
Latviešu valodas pētījumi 21. gadsimta zinātnes kontekstā

LATVIEŠU VALODAS PĒTĪJUMI 21. GADSIMTA ZINĀTNES KONTEKSTĀ

Sekciju vada: Ilga Jansone

Norises vieta: Latvijas Zinātņu akadēmijas Sēžu zāle, Akadēmijas
laukums 1, II stāvs, Rīga

Norises laiks: 11. septembris no plkst. 9:40

9:40 Reģistrācija

10:00–10:10 leadvārdi (Ilga Jansone)

PIRMĀ DAĻA (vada Anna Stafecka un Renāte Siliņa-Piņķe)

10:10–10:30 Sarma Kļaviņa. *Kāda prof. Jāņa Endzelīna vēstule
Aspazijai un tās kultūrvēsturiskais konteksts*

10:30–10:50 Anna Stafecka. *Izlokšņu īpatnības Latgalē: pastāvīgais un
mainīgais*

10:50–11:10 Lidija Leikuma. *Vienkāršots fonētiskais pieraksts:
pieņēmumi un realizācija*

**11:10–11:30 Everita Andronova, Renāte Siliņa-Piņķe, Anta
Trumpa, Pēteris Vanags.** *No "aba" līdz "vismaģākais" –
topošās elektroniskās "Latviešu valodas vēsturiskās
vārdnīcas" darba gaita*

11:30–11:50 Ilga Migla. *Problēmas un risinājumi "Mūsdienu latviešu
valodas vārdnīcā"*

11:50–12:10 Sanda Rapa. *Vietu stāsti*

12:10–12:30 Anna Frīdenberga. *Nominālie darinājumi ar "-ain-"
17. gadsimta tekstos un mūsdienu latviešu valodā*

12:30–13:10 Kafijas pauze

OTRĀ DAĻA (vada Ilga Jansone un Anitra Roze)

- 13:10–13:30 Ilga Jansone.** *Uzvārdi ar komponentu “-sohn” 1826. gada Vidzemes dvēseļu revīzijas materiālos*
- 13:30–13:50 Sarmīte Balode.** *Ar faunu saistītā leksika dažās Ziemeļaustrumvidzemes izloksnēs*
- 13:50–14:10 Anitra Roze.** *Adjektīvs “sarkans” un sarkanās krāsas nianšes latviešu valodā*
- 14:10–14:30 Jurģis Pakeris (Jurgis Pakerys).** *Latviešu aizgūto īpašības vārdu morfoloģijas jautājumi*
- 14:30–14:50 Diāna Laiveniece.** *Pētniecības metodoloģijas apraksts valodniecības nozares promocijas darbu kopsavilkumos*
- 14:50–15:10 Kafijas pauze**

TREŠĀ DAĻA (vada Iveta Pūtele un Agita Kazakeviča)

- 15:10–15:30 Regīna Kvašīte.** *Latvistika Šauļos: pētījumi un valodas mācīšana*
- 15:30–15:50 Agita Kazakeviča.** *Terminoloģijas komisijas (1919–1921) protokoli. Meklētais un atrastais*
- 15:50–16:10 Iveta Pūtele.** *Dažas 20. gs. 20.–30. gadu būvniecības terminoloģijas iezīmes*
- 16:10–16:30 Dace Strelēvica-Ošiņa.** *Valodniecības atspoguļojums Latvijas plašsaziņas līdzekļos šodien: neliels ieskats*
- 16:30–16:50 Ojārs Bušs.** *Vārdi nāk un iet...*

MONOLINGVĀLU UN BILINGVĀLU BĒRNU LATVIEŠU VALODA

Sekciju vada: Dace Markus un Anna Vulāne

Norises vieta: Latvijas Zinātņu akadēmija, Akadēmijas laukums 1,
305. telpa, III stāvs, Rīga

Norises laiks: 11. septembris no plkst. 10:00

10:00–10:15 Dace Markus, Solveiga Čeirane, Martins Kremers, Olga Ureka. *Latviešu valodas apguves testu fonoloģiskā bāze*

10:15–10:30 Ilze Auziņa, Guna Rābante-Buša, Roberts Dargis. *Bērnu runas transkribēšana un ar to saistītās problēmas*

10:30–10:45 Tija Ziriņa, Agrita Tauriņa, Anna Vulāne. *Aptaujas metodes lietošanas specifika bērna vārdu krājuma izzināšanai*

10:45–11:00 Santa Daume, Ilona Bukša, Dace Markus. *Krāsu uztvere bērniem: kvantitatīvais un kvalitatīvais aspekts*

11:00–11:15 Anna Vulāne, Līga Roķe-Ramate. *Okazionālismi pirmsskolas vecuma bērnu uztverē*

11:15–11:30 Liene Kalviša. *Onomatopoētismi jaunākajā bērnu literatūrā un bērnu runā*

11:30–11:45 Sarmīte Tūbele. *Līdzšinējo bērniem domāto valodas sapratnes un fonēmu testu analīze*

11:45–13:00 Pusdienu pārtraukums

13:00–13:15 Jēkabs Raipulis. *Sakaru veidošanās starp bērna runas centriem agrīnajā valodas attīstības posmā*

13:15–13:30 Inese Freiberga. *Dzimtās valodas apguve trešajā dzīves gadā lingvistiskā un pedagoģiskā skatījumā*

- 13:30–13:45 Inga Stangaine.** *Pirmsskolas vecuma bērna valodas apguves nozīme komunikācijā*
- 13:45–14:00 Rasma Purmale, Vladislava Uršuļska.** *Bērna radošā pašizpaušme valodā*
- 14:00–14:15 Zenta Anspoka.** *Divvalodīga bērna ieguvumi: teorija un prakse*
- 14:15–14:30 Ingēra Tomme-Jukevica.** *Vides atspoguļojums pirmsskolas vecuma rusofono bērnu latviskā runā*
- 14:30–14:45 Vladislava Uršuļska, Inese Eglīte.** *Latviešu valodas apguves iespējas mazākumtautību pirmsskolas vecuma bērniem*

GRAMATIKAS JĒDZIENU SISTĒMISKUMS UN SASTATĀMĪBA

Sekciju vada: Andra Kalnača un Ilze Lokmane

Norises vieta: Latvijas Universitātes Humantiāro zinātņu fakultāte,
402. auditorija, Visvalža iela 4a, Rīga

Norises laiks: 11. septembris plkst. 15:30–17:30

Sekcijas darbu sk. interneta tiešraidē: www.lu.lv

Sekcija iecerēta kā Valsts pētījumu programmas “Letonika” projekta “Latviešu valodas gramatika / Latvian Grammar” apaļā galda diskusija par latviešu gramatikas jēdzienu un terminu sistēmu, tās atbilstmēm citās gramatikas teorijās un par latviešu gramatikas terminu atveidi angļu valodā.

Diskusijas dalībnieki:

Anita Butāne (LU Latviešu valodas institūts)

Juris Grigorjevs (LU Latviešu valodas institūts)

Andra Kalnača (LU Humanitāro zinātņu fakultāte)

Vita Kalnbērziņa (LU Humanitāro zinātņu fakultāte)
Agita Kazakeviča (LU Latviešu valodas institūts)
Igors Koškins (LU Humanitāro zinātņu fakultāte)
Ilze Lokmane (LU Humanitāro zinātņu fakultāte)
Nikole Naua (*Nicole Nau*, Poznaņas Adama Mickeviča universitāte)
Tatjana Pakalne (LU Humanitāro zinātņu fakultāte)
Jurgis Pakeris (*Jurgis Pakerys*, Viļņas Universitāte)
Ilze Rūmniece (LU Humanitāro zinātņu fakultāte)
Jānis Valdmanis (LU Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultāte,
Latviešu valodas aģentūra)
Andrejs Veisbergs (LU Humanitāro zinātņu fakultāte)
Zigrīda Vinčela (LU Humanitāro zinātņu fakultāte)
Anna Vulāne (LU Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultāte)

Projekts Nr. 4.
Kultūra un identitātes Latvijā: mantojums un mūsdienu prakse

KULTŪRA UN IDENTITĀTES LATVIJĀ: MANTOJUMS UN MŪSDIENU PRAKSE

Sekciju vada: Ausma Cimdiņa un Ojārs Lāms

Norises vieta: Latvijas Universitātes Humanitāro zinātņu fakultāte,
204. auditorija, Visvalža iela 4a, Rīga

Norises laiks: 11. septembris no plkst. 10:00

10:00   **Ievadvārdi**

10:10–11:30 PIRMĀ SĒDE (vada Ausma Cimdiņa un Ojārs Lāms)

Ilze Rūmniece. *Pamatteksti klasiskajā senatnē un šodien: paliekošā paradigma*

Raimonds Briedis. *Tulkojumi. Viens gads. 1940–1941*

Ieva Kalniņa. *Mūsdienu biogrāfiskais romāns: spožums un posts*

11:30–11:50   **Kafijas pauze**

11:50–13:10 OTRĀ SĒDE (vada Maija Burima)

Maija Burima, Alīna Romanovska, Inese Valtere.
*Modernitātes telpiskie aspekti 20. gadsimta sākuma
latviešu literatūrā*

**Sandra Meškova, Rudīte Rinkēviča, Valentīns
Lukaševičs.** *Etniskās minoritātes pierobežas kultūrtelpā:
literārais un kulturoloģiskais diskurss*

Elīna Vasiļjeva, Ingrīda Kupšāne, Žans Badins. *Latgale
diasporas rakstnieku darbos*

13:10–14:00   **Pusdienas**

- 14:00–15:20** TREŠĀ SĒDE (vada Edgars Lāms)
Zanda Gūtmane. *Pēcatmiņu fenomēns: deportāciju pieredzes aktualizācija 21. gadsimta latviešu un lietuviešu literatūrā*
Anda Kuduma. *Jānis Peters – dzejnieks un politiķis. Laikmeta konteksti*
Edgars Lāms. *Friča Bārdas un Raiņa neklātienes dialogi*

15:20–15:40 Kafijas pauze

- 15:40–17:00** CETURTĀ SĒDE (vada Benedikts Kalnačs un Baiba Krogzeme-Mosgorda)
Elga Melne, Baiba Krogzeme-Mosgorda. *Akadēmiskais izdevums "Latviešu tautasdziesmas". Tapšanas un nozīmes konteksti 20. un 21. gadsimtā*
Arnolds Klotiņš. *Latvijas mūzikas vēsture: faktu uzkrājums vai sakarību struktūra?*
Kārlis Vērdiņš. *Mūsdienu latviešu literatūras pētniecība*
- 17:00** **Saviesīga Raiņa dzimšanas dienas pieminēšana**

PIEMARES ĻAUDIS UN LIKTEŅI

Sekciju vada: Edgars Lāms
Norises laiks: 15.–16. septembris

15. septembris

Norises vieta: Liepājas Universitāte, Lielā iela 14

- 11:00–12:00** Reģistrēšanās un kafija
LiepU grāmatu izstāde un tirdziņš
- 12:00–14:00** Konferences atklāšana un plenārsēde
- 14:00–14:30** Letonikas 5. kongresa konferences "Piemares ļaudis un likteņi" krājuma atvēršana

14:30–16:00 Pusdienu pārtraukums

Studentu un LiepU mācībspēku radošo darbu izstādes

Liepājas Universitātē, Centrālās zinātniskās bibliotēkas skatlogos (Zivju iela 7), kafejnīcā "Skapis" (Kungu iela 2)

Liepājas Centrālās zinātniskās bibliotēkas **Rainim un Aspazijai veltīta literatūras izstāde "Lai sauli teiktu mēs ar tūkstots mēlēm..." (Rainis)** bibliotēkā "Vecliepājas rūķis" (Malkas iela 4)

16:00 Dzejas studija "Tūkstošveidis Rainis un viņa miklas" bibliotēkā "Vecliepājas rūķis" (Malkas iela 4)

16. septembris

Norises vieta: Liepājas Universitāte, Lielā iela 14

10:00–11:00 Darbs sekcijās

11:00–11:20 Kafijas pauze

11:20–12:20 Darbs sekcijās

12:20–12:40 Kafijas pauze

12:40–14:00 Darbs sekcijās

14:00–15:30 Pusdienu pārtraukums

Norises vieta: Liepājas muzejs, Kūrmājas prospekts 16

15:30 Konferences noslēguma plenārsēde

Benitas Laumanes monogrāfijas **"Vēju un vētru grāmata"** atvēršana

Ekspozīcijas **"Dienvidkurzemes ļaudis, dzīve un darbs"** apskate

Rucavas etnogrāfiskās mājas "Zvanītāji" folkloristes **Sandras Aigares** stāstījums par Kurzemes tradīcijām

Laika reglaments: referāts plenārsēdēs līdz 25 minūtēm, sekciju sēdēs referāts un diskusija līdz 20 minūtēm.

Konferences kuratori: *Dr. philol.* Ieva Ozola un *Dr. philol.* Edgars Lāms

15. septembris

- 11:00–12:00** **Reģistrēšanās un kafija** Liepājas Universitātē (Lielā iela 14)
LiepU grāmatu izstāde un tirdziņš
- 12:00–14:00** **Konferences atklāšanas plenārsēde**
Atis Egliņš-Eglītis (Liepājas Kultūras pārvalde). *Liepājas kultūrpolitikas īstenošana un attīstības tendences*
Diāna Laiveniece (LiepU). *Kristiāna Frīdriha Launica devums latviešu rakstpratībā 19. gadsimta pirmajā pusē*
Inta Dišlere (Tukuma muzeja Durbes pils muzejs). *Štafenhāģenu dzimta Kurzemē*
Anita Helviga (LiepU). *Jēkaba Rūsiņa dzejas izlase: nepieciešamība, iecere un plānojums*
- 14:00–14:30** **Letonikas 5. kongresa konferences “Piemares ļaudis un likteņi” krājuma atvēršana**
- 14:30–16:00** **Pusdienu pārtraukums**
Studentu un LiepU mācībspēku radošo darbu izstādes Liepājas Universitātē, Centrālās zinātniskās bibliotēkas skatlogos (Zivju iela 7), tirdzniecības namā “Kurzeme” (Lielā iela 13)
Liepājas Centrālās zinātniskās bibliotēkas **Rainim un Aspazijai veltīta literatūras izstāde “Lai sauli teiktu mēs ar tūkstots mēlēm...” (Rainis)** bibliotēkā “Vecliepājas rūķis” (Malkas iela 4)
- 16:00** **Dzejas studija “Tūkstošveidis Rainis un viņa mīklas”** bibliotēkā “Vecliepājas rūķis” (Malkas iela 4)

16. septembris

PIRMĀ SEKCIJA

- 10:00–10:20** **Anda Kuduma** (LiepU, KHI). *Jānis Peters – Kurzemes dzejnieks*
- 10:20–10:40** **Edgars Lāms** (LiepU, KHI). *Komikas daudzveidīgās izpausmes Ērika Hānberga daiļradē*
- 10:40–11:00** **Sandra Okuņeva** (LiepU). *Vēsture, pieredze un atmiņas Māra Runguļa grāmatā "Lapsu kalniņa mīklas"*
- 11:00–11:20** **Kafijas pauze**
- 11:20–11:40** **Ieva Ozola** (LiepU). *Lejaskurzemes izlokšņu sintakse Maigones Beitiņas pētījumos*
- 11:40–12:00** **Brigita Bušmane** (Latviešu valodas institūts, Rīga). *Nīcas izloksnes teicēju devums novada vēsturei*
- 12:00–12:20** **Daiga Straupeniece** (LiepU, KHI). *Latviešu valodas situācija Lietuvas pierobežā: anketēšanas rezultāti par Sventājas izloksni*
- 12:20–12:40** **Kafijas pauze**
- 12:40–13:00** **Edīte Tišheizere** (LU Literatūras, folkloras un mākslas institūts, Rīga). *Antona Čehova lugu interpretācijas Liepājas teātrī*
- 13:00–13:20** **Leonija Vusa-Mundeciema** (Berlīne). *Zentas Mauriņas un Raiņa daiļrades kopējais sakņojums*
- 13:20–13:40** **Sigita Ignatjeva** (LiepU, KHI). *Mirdza Ķempe – tulkotāja: Salut au Monde!*
- 13:40–14:00** **Linda Zulmane** (LiepU). *Kurzemes dzejnieku radošais process*
- 14:00–15:30** **Pusdienu pārtraukums**

OTRĀ SEKCIJA

- 10:00–10:20** **Karīna Krieviņa** (KHI). *Kultūrvēsturiskie personu meklējumi un atradumi Bārtas zinātniski pētnieciskās ekspedīcijas ietvaros*
- 10:20–10:40** **Ieva Ozola** (KHI). *Kāzas Bārtā – tradicionālais un mūsdienīgais*
- 10:40–11:00** **Guna Dancīte, Kristīne Skrīvere** (Liepājas muzejs). *Otējumi Dienvidkurzemē 17.–19. gadsimtā*
- 11:00–11:20** **Kafijas pauze**
- 11:20–11:40** **Agrita Ozola** (Tukuma muzejs). *Neparasta kolekcija – Sibīrijā rakstītās vēstules uz bērza tāss – UNESCO Pasaules atmiņas programmas Latvijas nacionālajā reģistrā*
- 11:40–12:00** **Ārija Kolosova** (LiepU). *Svētku un atceres dienu atzīmēšanas sākums Liepājā Trešās atmodas laikā*
- 12:00–12:20** **Arturs Medveckis** (LiepU). *Mākslas un kultūras zīmes Liepājas pedagoģiskās skolas (1945–1950) radošo personību biogrāfiskās izpētes avotos*
- 12:20–12:40** **Kafijas pauze**
- 12:40–13:00** **Uļjana Gintnere** (Liepājas muzejs). *Gleznotājs Jānis Gailis (1903–1975) Latvijā un pasaulē*
- 13:00–13:20** **Inta Klāsone** (LiepU). *Sarunas ar metālu kalēja Ž. Klāsona darbos*
- 13:20–13:40** **Nora Vilmane** (LiepU). *Dabas motīvi izšuvumos. Gleznojošo dūrienu tehnika*
- 13:40–14:00** **Daina Ģibiete** (LiepU). *Kā tērpās Piemarē*
- 14:00–15:30** **Pusdienu pārtraukums**

15:30   **Konferences noslēguma plenārsēde** Liepājas muzejā
(Kūrmājas prospekts 16)

Benita Laumane (KHI). *Piemares tematika J. Langija
vārdnīcā*

Benitas Laumanes monogrāfijas **“Vēju un vētru
grāmata”** atvēršana

Ekspozīcijas **“Dienvidkurzemes ļaudis, dzīve un darbs”**
apskate

Rucavas etnogrāfiskās mājas “Zvanītāji” folkloristes
Sandras Aigares stāstījums par Kurzemes tradīcijām

Konferences rīkotāji:

Liepājas Universitāte

Liepājas muzejs

Liepājas Centrālā zinātniskā bibliotēka

Liepājas Universitātes studentu un mācībspēku radošo darbu izstādes

Liepājas pārstāvniecībā (Rīga, Torņa iela 4, 2a-201)

Liepājas Universitātē (Liepāja, Lielā iela 14)

*Liepājas Centrālās zinātniskās bibliotēkas skatlogos (Liepāja,
Zivju iela 7)*

Kafejnīcā “Skapis” (Liepāja, Kungu iela 2)

Liepājas Centrālās zinātniskās bibliotēkas **Rainim un Aspazijai veltīta
literatūras izstāde “Lai sauli teiktu mēs ar tūkstots mēlēm...”** (Rainis)
*bibliotēkā “Vecliepājas rūķis” (Liepāja, Malkas iela 4) no 2015. gada 7. līdz
21. septembrim.*

Projekts Nr. 5.
Latvijas arhitektūras un mākslas mantojuma identifikācija un
aktualizācija

**MĀKSĻA GRĀMATNIECĪBĀ UN PERIODIKĀ:
VĒSTURE UN MŪSDIENAS**

Sekciju vada: Kristiāna Ābele

Norises vieta: Latvijas Mākslas akadēmijas 1. stāva zāle, Kalpaka
bulvāris 13, Rīga

Norises laiks: 11. septembris no plkst. 9:00

9:00–9:20 Pulcēšanās un reģistrēšanās

9:20–11:20 Ievadvārdi

Valdis Villerušs. *Mākslinieka grāmata latviešu
grāmatniecībā*

Marta Ozola. *Latvijas Nacionālās bibliotēkas stundu
grāmatas vizuālais iekārtojums kā Francijas 15. gadsimta
iluminēto stundu grāmatu paraugs. Sākotnējās izpētes
atziņas*

Zaiga Kuple. *Titullapas un to pārvērtības latviešu seno
grāmatu struktūrā (16. gs. – 19. gs. sākums)*

Inese Klestrova. *Ornitomorfo motīvu izplatība un
attēlojums Latvijas vecticībnieku manuskriptu
dekorā*

11:20–11:40 Kafijas pauze

11:40–13:20 Daina Lāce. *19. gadsimta arhitektūra izdevuma "Rigascher
Almanach" gravīrās*

Edvarda Šmite. *Pēterburgas Mākslas akadēmijas profesora Kārļa Hūna biogrāfijas epizode: Publikācijas Rīgas izdevumos 19. gadsimta 70.–80. gados*

Kristīne Zaļuma. *Biogrāfiski motīvi vācbaltiešu privātbibliotēku grāmatu ekslibros*

Kristiāna Ābele. *Latviešu mākslas periodikas sākumi sarņos un īstenībā*

13:20–14:30 Pusdienu pārtraukums

14:30–16:30 Katrīna Teivāne-Korpa. *Fotogrāfijas periodika Latvijā 20. gadsimta pirmajā pusē. Izpētes virzieni un aktuālie jautājumi*

Eduards Kļaviņš. *Aktuālās mākslas darbu vērtējumu dinamika Latvijas presē 20. gadsimta 20.–30. gados*

Irēna Bužinska. *“Jaunais Cīrulītis”, Rainis un latviešu mākslinieki*

Elvija Pohomova. *Jāņa Jaunsudrabiņa darinātās grāmatu ilustrācijas – no jūgendstila līdz primitīvismam*

Rita Treija. *Grāmatu māksla latviešu folkloras publicējumos*

16:30–16:50 Kafijas pauze

16:50–18:50 Viesturs Zanders. *Diskusijas par grāmatu apdari un mākslas izdevumiem trimdā (20. gadsimta 40.–50. gadi)*

Austra Avotiņa. *Eiženija Heniša un bērnu grāmatu māksla Latvijā 20. gadsimta 50. un 60. gados*

Edīte Bērziņa. *Dizaina teorijas un un prakses atspoguļojums Latvijas periodikā un speciālajos izdevumos 20. gadsimta 60.–90. gados*

Jānis Taurens. *Teksts kā attēls. Daži semantisko attēlu analīzes piemēri*

Ilva Skulte. *Mākslas kritika mediju kontekstos – ko un kā rakstīt par mākslu? Pieteikums diskusijai*

No 18:50 Noslēgums

Referātu ilgums – 20 minūtes. Laiks diskusijām – 5 minūtes pēc katras uzstāšanās vai 20 minūtes daļas beigās.

Darbosies mākslas un arhitektūras vēstures grāmatu galds.

Uzziņas: kristiana_abele@hotmail.com ☎ 26162678

Projekts Nr. 6.
Vērtību aspekti Letonikā

**LETONIKA – VĒRTĪBU PĒTĪJUMI: FILOSOFIJA UN IDEJU VĒSTURE
SADARBĪBĀ AR LATVIJAS UNIVERSITĀTES BIBLIOTĒKU**

Sekciju vada: Maija Kūle

Norises vieta: Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas institūts,
Kalpaka bulvāris 4, pirmā stāva zāle, Rīga

Norises laiks: 11. septembris no plkst. 11:00

11:00–13:00 1. daļa. VĒRTĪBU IZPRATNE FILOSOFIJĀ UN TO
SABIEDRISKĀ NOZĪMĪBA (vada Ella Buceniece)

Maija Kūle (LU FSI). *Satversmes preambula: vērtību
skatījums un tā interpretācijas*

Māra Rubene (LU FSI). *Patoss un ētoss: tradīcijas vērtība*

Raivis Bičevskis (LU FSI). *Vērtība un atvērtība. Trīs
ontoloģiskas un antropoloģiskas perspektīvas uz vērtību
sociāli politisko problēmu: filosofiskā antropoloģija, Ernsts
Jungers, Boto Štrauss*

Māris Kūlis (LU FSI). *Sensus communis un kolektīvās
vērtības*

Ģirts Jankovskis (LU FSI). *Herdera valodas koncepts un
demokrātija*

Maija Jankovska (LU FSI). *Vērtību plurālisms kā
izaicinājums sociālai integrācijai. Jirgens Hābermāss un
tikumības audzināšana Latvijas skolās*

Rinalds Zembahs (LU FSI). *Nikolaja Hartmaņa filosofiskā
mācība par vērtībām*

Diskusijas

13:30–17:00 2. daļa. VĒRTĪBAS LATVIJAS KULTŪRĀ UN TO TEORĒTISKIE PAMATOJUMI (vada Maija Kūle)

Rihards Kūlis (LU FSI). *Latviskā savdabība un Rietumu vērtības*

Igors Šuvajevs (LU FSI). *Kantisms un vērtības Latvijas kontekstā*

Elvira Šimfa (LU FSI). *Kanta vērtības mūsdienu Latvijā*

Ella Buceniece (LU FSI). *Sociālās kopības vērtības: G. H. Loskils un apgaismība Latvijā*

Igors Gubenko (LU FSI). *Vērtību jautājumi Elgas Freibergas darbos*

Uldis Vēgners (LU FSI). *Vērtībspriedumi Teodora Celma argumentācijā pret transcendentālās fenomenoloģijas intersubjektivitātes izpratni*

Aija Priedīte-Kleinhofa (LU FSI). *Teodora Celma privātās filosofijas studijas darbība: "Ritumi" un Celma lekcijas studijā*

Andrejs Balodis (LU FSI). *Vērtības un laiks: Paula Jureviča intuitīvisma herēze*

Andris Hiršs (LU FSI). *Personības vērtības pamatošana kā vēstures filosofijas mērķis: Jēkabs Osis un personālisms*

Māris Vecvagars (LU FSI). *Nezināmie klasisko vērtību piedāvātāji Latvijā: Jānis Silītis no Kusas pagasta Caunēm*

Diskusijas

17:00 Noslēgums. *Vērtību filosofisko pētījumu Latvijā perspektīvas*

LATVIA AND EUROPE: IDENTITIES AND VALUES

Sekciju vada: Velga Vēvere
Norises vieta: Kalpaka bulvāris 4, trešais stāvs, Rīga
Norises laiks: 11. septembris no plkst. 13:00
Norises valoda: angļu

Olaya Fernández Guerrero (Universidad Nacional de Educación a Distancia). *I 'am' my body. Reflections on the corporeal dimensions of identity.*

Giulio Lo Bello (LU VFF). *Philosophy and Psychiatry, concept of the Life-world*

Agnė Dorelaitienė (Kaunas University of Technology). *Youth studies: political participation and socialization of education*

Velga Vēvere (LU FSI). *Value of communication and communication of values*

Discussions

15:00 Closing. *Diversity of values in a united Europe*

RELIGISKĀ PIEREDZE VĒRTĪBU IZVĒLĒ

Sekciju vada: Solveiga Krūmiņa-Koņkova
Norises vieta: Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas institūts,
Kalpaka bulvāris 4, 322. telpa, Rīga
Norises laiks: 11. septembris no plkst. 11:00

11:00–13:00 PIRMĀ DAĻA

Jānis Vējš (LU FSI). *Jesaja Berlins un vērtību problemātika Latvijas kontekstā*

Māra Grīnfelde (LU FSI). *Reliģisko vērtību tematizācijas specifika fenomenoloģiskajā tradīcijā 20. gs. pirmajā pusē*

Agita Misāne (LU SZF). *Anomija. Teorētisks koncepts un tā pielietojums Latvijas sabiedrības garīgā stāvokļa raksturojumam*

Ilze Jansone (LU TF). *“Būtiskās” un “nebūtiskās” reliģiozitātes atspoguļojums LELB publiskajā retorikā 21. gs.*

Solveiga Krūmiņa-Koņkova (LU FSI). *“Mūžīgas mīlestības mūžīgi bērni”. Mistiskās teoloģijas piemēri Latvijā*

Diskusijas

13:30–16:00 OTRĀ DAĻA

Valdis Francisks Plenne (LVA). *Uniāti (grieķu-katoļi) Latvijas teritorijā: uzticības pieredze*

Inese Runce (LU FSI). *Katoļu tradīciju un vērtību saglabāšana trimdas latviešu katoļu draudzēs*

Māra Kiope (LU FSI). *Staņislava Ladusāna esamības vērtību filosofija un tās nozīme mūsdienu Latvijā*

Nadežda Pazuhina (LU FSI). *Pilsētu vecticībnieki: kultūras vides saglabāšanas un uzturēšanas aksioloģiskais aspekts (Latvijas vecticībnieku pieredze)*

Aīda Rancāne (LU FSI). *Ziedošanas nozīmju lauks tradīcijā un mūsdienās*

Laima Geikina (LU TF). *Reliģiskā kompetence un vērtību izvēle*

Diskusijas

16:00 Noslēgums. *Letonika – vērtību skatījums. Reliģiskā pieredze vērtību izvēlē – teorētiskie secinājumi un ieteikumi zināšanu pārnesei*

ETNISKĀS IDENTITĀTES, VĒRTĪBAS UN POLITISKĀ LĪDZDALĪBA

Sekciju vada: Vladislavs Volkovs

Norises vieta: Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas institūts,
Kalpaka bulvāris 4, trešais stāvs, Rīga

Norises laiks: 11. septembris plkst. 14:00–16:00

Leo Dribins (LU FSI). *Valsts nācijas jēdziena ienākšana
Latvijas politisko vērtību skalā*

Vladislavs Volkovs (LU FSI). *Etniskās minoritātes
identitātes jēdziens socioloģijā: Latvijas zinātnieku viedokļi*

Svetlana Kovaļčuka (LU FSI). *Zinātne, politika un reliģija –
M. Lāzersona dzīves vērtības*

Vallija Rone (LU FSI). *Latvijas–Čehijas filosofu,
vēsturnieku, sociologu pētījumu rezultāti etnisko identitāšu
problemātikas jomā*

Diskusijas

16:00

Noslēgums. *Etniskuma aspekti Letonikas pētījumos –
paveiktais un aktualitātes*

KULTŪRA UN IKDIENAS VĒSTURE DZĪVESSTĀSTOS

Sekciju vada: Maruta Pranka un Kaspars Zellis

Norises vieta: Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas institūts,
Kalpaka bulvāris 4, 325. telpa, Rīga

Norises laiks: 11. septembris plkst. 12:00–17:30

Vieda Skultāne (LU FSI). *Morālais kritērijs dzīvesstāstu vēstījumos*

Maruta Pranka (LU FSI). *Kultūras vērtību pārmantojums sievietes dzīvesstāstos*

Edmunds Šūpulis (LU FSI). *Individuālā pieredze un sociālās vērtības dzīvesstāsta intervijās*

Dace K. Bormane (LU FSI). *Vērtību kartējums attiecībās ar biogrāfiju. Dzīvesstāstu "ziņas"*

Kaspars Zellis (LU FSI). *Meklējot ikdienišķo vēsturē*

Ieva Garda-Rozenberga (LU FSI), **Māra Zirnīte** (LU FSI). *Vērtības un ikdiena dzīvesstāstos*

Baiba Bela (LU SZF). *Nabadzības un labklājības izpratne Zemgales dzīvesstāstos*

Ginta Elksne (LU HZMF). *"No upenēm līdz kartupeļiem": laika ritums lauku cilvēka dzīves tēlojumā*

Maija Krūmiņa (LU FSI). *Ikdienas dzīve Otrā pasaules kara bēgļu gaitās*

Maija Runce (Stokholmas Universitāte). *Dzīvesstāsti – nozīmīgs avots vēstures pētījumos*

Ize Trapenciere (LU FSI). *Ģimenes vērtības dzīvesstāstos*

Dagmāra Beitnere-Le Galla (LU FSI). *No tautas par nāciju: Aspazijas un Raiņa daiļrade*

Diskusijas

17:00–17:30 Noslēgums. *Ikdienas vēsture dzīvesstāstos – paveiktais un ieceres vērtību pētījumos*

MŪSU LATVIJA: KOLEKTĪVIE SVĒTUMI, DĀRGUMI, VĒRTĪBAS

Sekciju vada: Janīna Kursīte

Norises vieta: Latvijas Universitātes Humanitāro zinātņu fakultāte,
Visvalža iela 4a, Rīga

Norises laiks: 11. septembris no plkst. 13:00

Sēdi vada: Jolanta Stauga

13:00–13:25 Janīna Kursīte. *Latvijas cilvēku vērtības un svētumi mūsdienās*

13:30–13:55 Ingus Barovskis. *Ziedošana/ziedošanās un tās mitoloģiskais konteksts*

13:55–14:20 Kristīne Rotbaha. *Nemantiskā mantojuma vērtība*

14:20–14:45 Lalita Muižniece. *Latviešu tautasdziesmu struktūras vērtība*

14:45–15:15 Pārtraukums

Sēdi vada: Janīna Kursīte

15:15–15:35 Indra Čekstere. *Maizes nemainīgā vērtība*

15:35–16:00 Liene Peniķe. *Kuršu brīvcietņu ģerboņu vērtība*

16:00–16:25 Austra Celmiņa-Ķeirāne. *Jāņu atspoguļojums latviešu tēlotājā mākslā*

16:25–16:50 Evija Vasilevska. *Latgales podniecības tradicionālie un mūsdienu dārgumi*

16:50–17:15 Dace Micāne-Zālīte. *“Zalkša līgavas” mitoloģiskā motīva semantika*

17:15–18:00 *Fragmenti no Daces Micānes-Zālītes izrādes “Zalkša līgava” (horeogrāfs Jānis Purviņš; tautas deju ansamblis “Līgo”; mūzika – Dāvis Stalts)*

Kongresa organizētāji

Latvijas Zinātņu akadēmija

Latvijas Universitāte

LZA Baltijas Stratēģisko pētījumu centrs

LU aģentūra "Latvijas Universitātes Latvijas vēstures institūts"

LU aģentūra "Latvijas Universitātes Latviešu valodas institūts"

LU aģentūra "Literatūras, folkloras un mākslas institūts"

LU aģentūra "Filozofijas un socioloģijas institūts"

Latvijas Mākslas akadēmija

Liepājas Universitāte

LU aģentūra "Latvijas Universitātes Matemātikas un informātikas institūts"

Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmija

Ventspils Augstskola

Daugavpils Universitāte

Liepājas Universitāte

Rīgas Tehniskā universitāte

Latvijas Kultūras akadēmija

Rēzeknes Augstskola

Rīcības komiteja

Jānis Stradiņš (priekšsēdētājs)

Ojārs Spārītis

Tālavš Jundzis

Ilga Jansone

Viktors Hausmanis

Maija Kūle

Guntis Zemītis

Benedikts Kalnačs

Kristiāna Ābele

Venta Kocere

Konferences sekretariāts

Kristīne Beķere, Ilze Jermacāne – 67227555, bspc@lza.lv

Informācija par Letonikas VI kongresu un programmu "Letonika – Latvijas vēsture, valoda, kultūra un vērtības" atrodama mājaslapā

www.letonikavpp.lv